

kelants, die van choreografen als Eric Raeves, Ria Decorte, Karin Vyncke, Dirk Opstaele, en zelfs Marc Vanrunxt te horen, Eric Raeves bekloeg zich daar destijds over: 'Ik ben al tien jaar werkzaam in het veld, eerst als danser bij Jan Fabre en Marc Vanrunxt, vanaf 1988 als choreograaf, en nog altijd ga ik door voor een jonge choreograaf. Dat is te gek.' Raeves' klacht leert ons dat jong niet meer als een attractief label wordt ervaren (jong als dat wat fris, dynamisch, vernieuwend is), maar als een verwijt. Jong stinkt.

Een en ander wordt, zo niet in de hand gewerkt, dan toch wel bestendig door het beleid. De grootste verdienste van de jaren tachtig is de enorme verscheidenheid die in het dansveld is ontstaan; de grote teleurstelling van de jaren negentig is dat er (zelfs na het in werking treden van het dansdecreet) eenvoudigweg te weinig geld is om die verscheidenheid te onderhouden. De Raad voor Dans zag zich dan ook voor een dilemma geplaatst: ofwel gaf ze iedereen een kruimel (en iedereen zou sterven), ofwel gaf ze enkelen een homp van het brood (en zouden enkelen – weliswaar met nog honger in de maag – in leven kunnen blijven). De Raad koos voor de laatste optie, een noodgedwongen keuze tegen de versnippering van de middelen en daarmee vóór een conserverend beleid van de succesvolle (maar schromelijk onderbetoelagde) toplaag.

Het Vlaamse dansbeleid kent momenteel twee subsidiemodellen. Een binair systeem dat als een corset haaks op de diversiteit van het landschap staat. Ofwel word je structureel gesubsidieerd voor een periode van vier jaar, ofwel krijg je een occasionele projectsubsidie. Tussenmodellen bestaan niet, wat tot uiting komt in de vele keren dat de constructie 'ofwel...ofwel' opduikt. Ofwel ben je er bij en heb je geluk, ofwel moet je het stellen met een habbekrats, zonder garantie op continuïteit. De projectsubsidie is bedoeld (zou moeten bedoeld zijn) als overgangszone voor choreografen die na verloop van tijd (en nadat ze bewezen hebben iets in hun mars te hebben) naar een gevestigd statuut doorgroeien. Weldra, over twee jaar, zal in een nieuwe verkiezingsronde beslist worden wie dat wel mag zijn, en wie niet. Indien er tegen dan geen aanzienlijke verhoging van het dansbudget komt, zal die doorstroming echter niet kunnen worden bewerkstelligd. Minister Weckx van zijn kant heeft al laten

uitschijnen dat dans na twee inhaalmanoeuvres het nu wel heeft gehad. Indien zijn opvolger daar ook zo over denkt, dan heeft de dans het inderdaad wel gehad. Gevreemd wordt dan ook dat de projectsubsidiepot eerder nog dan een douanepost een terminal is voor choreografen die er maar niet in slagen door te stoten tot de hogere echelons van het dansbedrijf. Een groot reservoir van niet-gevestigden, waarin choreografen van wel zeer diverse pluimage samentroepen: debutanten en werkelijk jonge choreografen naast doorwinterde maar nog niet doorgebroken choreografen naast gevallen engelen naast miskenden, mislukten, enzovoort. Hén allen jong blijven noemen is voorbijgaan (verdoezelen) aan wat het grootste probleem van de nabije toekomst dreigt te worden: de doorstroming.

'Jong' zal blijven stinken, zolang het een eufemisme is voor de mislukte choreografen die tijdens de afvallingskoers zijn blijven haken in het weefsel van de projectsubsidies; zolang het een strategie is om eigenzinnige choreografen uit de gevestigde structuren te houden.

3. De uitsluiting van het Vreemde. Vreemd tussen aanhalingstekens

Een goed dansklimaat is een klimaat met uitstraling én magnetisme. Het eerste heeft een naar buiten toe werkende kracht, het tweede een aanzuigende kracht. Dat heeft consequenties. Niet alleen treden choreografen naar buiten, maar wordt dat buiten mee naar binnen gehaald. Dansdecreten moeten dit tweerichtingsverkeer mogelijk maken. Dat betekent ondermeer: een soepele internationale werking; een beurzensysteem om choreografen in het buitenland ervaring te helpen opdoen. Maar óók: dat buitenlandse choreografen die in Vlaanderen gevestigd zijn en tot het danslandschap bijdragen in staat moeten zijn om subsidies aan te vragen én te krijgen.

Met de 2,8 miljoen projectsubsidie die Meg Stuart in de wacht heeft gesleept is het nu zover. Meg Stuart is de eerste buitenlandse choreografe die in Vlaanderen van overheidswege betoelaagd wordt. Een wapenfeit voor de enen, een reden tot commotie en verongelijkheid voor vele anderen, vooral voor choreografen die zich misdeeld voelen. Voor hen is Meg Stuart het koekoeksjong dat in een reeds veel te klein nest komt gevallen.

Hoe begrijpelijk hun reactie ook, toch is ze in de kiem gevaarlijk. In een tijd dat een derde van de bevolking geneigd is te roepen 'Eigen volk eerst', hebben we geen nood aan een dansveld dat roept om eigen choreografen eerst. Met protectionisme is – op lange termijn – niemand gebaat.

Keuzes

Tot slot. Het streven naar diversificatie zal altijd in een spanningsvolle verhouding staan tot de beschikbare middelen. Een goed dansbeleid is dan ook, in tegenstelling tot wat uit het voorgaande mocht blijken, een beleid dat zich móét baseren op keuzes en dus óók op uitsluiting. Kunst is geen bezigheidstherapie, subsidies uitreiken geen verkapte tewerkstelling. De K van kunst is eveneens de k van knokken en kater, en niet de O van OCMW en Ocharme. Alleen: te hopen valt dat de beleidsmakers (en alle betrokkenen) bij het vormen van hun keuzes en criteria het volgende in het achterhoofd zullen houden: dat een beleid dat een te strikte definitie hanteert van hedendaagse dans en de klassieke dans niet opneemt in haar evaluatie, alleen Berlijnse muren optrekt en de toekomst van de dans ondermijnt; dat een beleid dat alleen maar consoliderend te werk gaat en structuren bestendigt, gevangenissen voor het talent van morgen bouwt; en dat een dansveld dat prat gaat op een strikte notie van nationaliteit en weigerachtig tegenover het vreemde staat, enkel Culturele Ambassadeurs zal voortbrengen. Ambassadeurs van Apartheid.

Myriam Van Imschoot

Noot van de auteur: deze tekst is de neerslag van een lezing. Ze werd uitgesproken ten behoeve van het aanzwengelen van een debat. De ingenomen standpunten werden daarom met opzet scherper en schematisch geformuleerd. Een uitgewerkt essay over hetzelfde onderwerp zou uiteraard meer gelegenheid bieden tot zorgvuldige nuancering.